

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

NÁVRHY KNIŽNÍCH OBÁLEK

BcA. Barbora Macková

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design

Studijní obor Ilustrace a grafický design

specializace Ilustrace

Diplomová práce

NÁVRHY KNIŽNÍCH OBÁLEK

BcA. Barbora Macková

Vedoucí práce: doc. ak. mal. Josef Mištera
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2016

.....
podpis autora

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce doc. ak. mal. Josefu Mišterovi za odborný dohled, veškeré připomínky, kritické poznámky a za čas mně věnovaný.

Dále bych ráda poděkovala Alžbětě Burešové za konzultace neméně přínosné, neutuchající ochotu a trpělivost. Stejně tak slečně Kristýně Košutové. Velké poděkování patří také mojí mamince, za bezpodmínečnou finanční a psychickou podporu.

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	3
3	CÍL PRÁCE.....	4
4	PROCES PŘÍPRAVY.....	5
5	PROCES TVORBY.....	6
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	7
7	POPIS DÍLA.....	9
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	15
9	SILNÉ STRÁNKY.....	16
10	SLABÉ STRÁNKY.....	17
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	18
12	RESUMÉ.....	20
13	SEZNAM PŘÍLOH.....	21

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

S ilustrací jako takovou jsem se poprvé setkala na střední Výtvarné škole Václava Hollara. Hned v prvním ročníku jsme měli vytvořit kresbu na literární téma. Pamatuji si to jako dnes. Kupodivu má volba literární předlohy se tolik neliší od té nynější. Dílo Milana Kundery a Bohumila Hrabala na mě už tehdy zapůsobilo poměrně silně. Vytvořila jsem jednu ilustraci ke Kunderově Nesmrtelnosti, druhá byla inspirována Něžným barbaram, tedy dílem popisujícím život jedné z našich nejvýraznějších osobností grafiky, Vladimíra Boudníka.

Má první komplexnější zkušenost s ilustrací ale přišla až zde, na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara (tehdejším Ústavu umění a designu). Pod vedením doc. ak. mal. Mikoláše Axmanna jsme měli vytvořit ilustrace k dětské knize podle vlastního výběru. Jako i dnes pro mě tehdejší volba literární předlohy byla velkou výzvou. Nikdy jsem za nejvhodnější variantu nepokládala zvolit si svou oblíbenou knihu, jelikož (a tento fakt platí především u dětských knih) tyto knihy mám silně spojené s výtvarným projevem ilustrátorů, kteří se obrazového doprovodu zhostili již přede mnou. Moje volba padla na knihu Františka Nepila, Strašpytýlek. Vlastnila jsem vydání "nadité" ilustracemi Karla Fanty, které jsou velmi působivé, hravé a plné barev. Seznámila jsem se s nimi ale až v pozdějším věku, tudíž jsem byla schopna se od tohoto výtvarného ztvárnění odprostit. Zvolila jsem vlastní přístup k těmto ilustracím a vznikly tedy relativně popisné černobílé tužkové kresby, kterými jsem tento příběh doplnila.

Za další neocenitelnou ilustrátorskou zkušenost považuji své první setkání s komiksem. Pod vedením doc. M.A. Barbary Šalamounové jsme zpracovávali komiks o životě slavného plzeňského vědce. Jelikož jsem ke komiksu nikdy příliš neinklinovala, byla jsem za toto zadání nakonec vděčná, sama bych si ho zřejmě nikdy nevybrala. Zkušenost to byla velmi obohacující. Získala jsem důležité znalosti ohledně komiksového zpracování a současně řadu zajímavých

poznatků. Dozvěděla jsem se mnoho nových informací o životě Josefa Škody, vynikajícího diagnostika a reformátora v oboru lékařství vůbec. Mou zvolenou technikou byla opět tužková kresba, tentokráte doplněná jemnou lavírkou.

Následovalo několik menších projektů více či méně ilustrátorských, ovšem tím nejzásadnějším ilustrátorským počinem od začátku mé tvorby vůbec byla zcela jistě má bakalářská práce. Rozhodla jsem se pro vytvoření dětské ilustrované knihy. Jak už jsem výše zmínila, odprostit se od vizuálu ilustrací mých oblíbených dětských knih pro mě není zrovna lehký úkol, a tak jsem po důkladném prohledání domácí knihovny zavrhlá v podstatě vše, co nabízela. Neuměla jsem si zkrátka představit Devatero pohádek s jinými než s kouzelně jednoduchými ilustracemi Josefa Čapka. Stejný ortel postihl i veškeré tituly ilustrované Jiřím Trnkou či Adolfem Bornem. Ten "pravý" Oštrozok je zkrátka jen jeden, alespoň v mé mysli zcela jistě. Nakonec jsem "svůj" příběh objevila. Knihu od chilského spisovatele Luise Sepúlvedy s titulem O rackovi a kočce, která ho naučila létat. Tento pohádkový příběh pro děti od 8 do 88 let mi zkrátka učaroval. Knihu jsem si vypůjčila, naskenovala a ilustrace uložila do samostatné složky s názvem Neotvírat. Vznikla tak nová podoba knihy se souborem akvarelových ilustrací doplněných tušovou kresbou. Přínosná pro mě tehdy byla také zkušenost s textem a jeho sazbu. V předchozích pracích jsem se totiž zabývala pouze ilustracemi zasazenými do makety knihy. A právě tato zkušenost se ukázala velmi přínosnou do studia magisterského, během kterého jsem vytvořila další dvě ilustrované knihy, tentokráte i s textovou částí.

V semestru prvním to byly ilustrace a sazba k Pohádkám pro otce a matky. Pro tento účel jsem zvolila techniku uhlové kresby, která podle mého názoru dobře korespondovala s "dospěláckým" přesahem a poselstvím oněch pohádek. Hned druhý semestr magisterského studia jsem se odhodlala pro zpracování díla jednoho ze svých oblíbených autorů, a to F. M. Dostojevského. Jednalo se o knihu Bílé noci, lyrickou povídku či "sentimentální román ze vzpomínek snílka",

jak ji popisuje sám autor. Tento příběh má silnou snovou atmosféru, která jakoby se sama nabízela k výtvarnému zpracování. Volila jsem tedy v tomto případě techniku rozmývané tuše, do které jsem na některých místech vyrývala. Důležitá pro tyto ilustrace byla také volba papíru tu jsem v předchozích pracích zcela opomíjela. Tehdy jsem objevila svět papíru (a tímto termínem nemám na mysli jen stejnojmenný pražský obchod) a kouzla, která ilustrátorům skýtá. Zjistila jsem, že se nemusím jako doposud nutně podřizovat tiskařům a zkrátka jen odpovědět na obligátní dotazy typu: "Lesklý či matný?" nebo "Stačí stošedesátka?". A právě výběr specifických papírů hraje velmi podstatnou roli i v procesu tvorby mé diplomové práce.

2 TĚMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Tématem mé diplomové práce je soubor knižních obálek. Po dlouhém váhání, zda se pustit do souboru kreseb na literární téma, či podlehnout nutkání pustit se do něčeho trochu jiného než obvykle, jsem se nakonec rozhodla pro druhou variantu. I přesto, že jsem už nějaký čas zvažovala ilustrativní doprovod ke knize Jmenuji se Ašer Lev, kterážto myšlenka by se v prvním případě dala velmi jednoduše uplatnit, neučinila jsem tak. Ovšem zařadila jsem toto literární dílo do své "edice".

Téma knižních obálek pro mě skýtalo cosi nového. Při tvorbě ilustrované knihy je zapotřebí s ní pracovat jako s celkem, tudíž návrhu knižní obálky se člověk nevyhne, ovšem zaměřit se primárně na design obálky je pro mě něco zcela neobvyklého.

3 CÍL PRÁCE

Cílem mé práce bylo vytvořit knižní obálky, které by byly nejen nápadité, ale také v praxi jednoduše realizovatelné (alespoň z větší části). Nechtěla jsem se pouštět do příliš extravagantních záležitostí, které by následně v distribuci neměly mnoho šancí se uchytit. Na druhou stranu jsem chtěla využít skutečnosti, že jde přece jen o školní práci a jisté přesahy jsou při realizaci možné.

Představa o výstupu mé diplomové práce se v průběhu realizace měnila, tomu se podrobněji budu věnovat v kapitole proces tvorby. Ovšem hlavní cíl zůstával po celou dobu tvorby stejný, a to vytvořit obálky na knihy "mé edice"

4 PROCES PŘÍPRAVY

První fází přípravy byla samozřejmě volba titulů. Několikrát jsem zvažovala, jak konkrétně zadání pojmout. Zda by bylo příhodnější vypracovat ho v jednotném duchu - knihy jednoho autora, jednoho žánru, či jako edici v jednotném grafickém výtvarném duchu. Tyto možnosti se samozřejmě nabízely a byly by jednodušší na realizaci. Nechtěla jsem se ovšem ochudit o možnost zpracovat své oblíbené knihy v duchu jejich specifické atmosféry. Nechtěla jsem výtvarné pojetí jednotlivých obálek vměstnat do jednotnéhoustru, který posléze s titulem ani nesouvisí. To, co je pro mne na knižní obálce specifické, je právě možnost přiblížit unikátní atmosféru a charakter daného příběhu. Po své první konzultaci s vedoucím práce jsem se ve svém přesvědčení ještě více utvrdila. Bylo tedy rozhodnuto, že vypracuji soubor knižních obálek (či přebalů, což v té době ještě nebylo zcela upřesněno). Každou jinou typově i technikou zpracování.

Následovala fáze průzkumu. Hledání inspirace v knihách na výstavách či online. Snažila jsem se všimnout si detailů i celkového působení jiných knižních obálek. Zastavila jsem se snad u každého knihkupectví a antikvariátu, jen abych se porozhlédla a zorientovala, co je vlastně na našem trhu je k dispozici. Tyto procházky po knihkupectvích na mě působily poněkud rozporuplným dojmem. Zjištění, jak moc je náš knižní trh zahlcen podezřele vyhlížejícími obálkami, ale také velmi pochybnými tituly, mě na jednu stranu rozladilo, na stranu druhou mi dodalo jisté sebedůvěry a touhy pokusit se o obálky alespoň trochu vyšší výtvarné kvality.

Souběžně s tímto průzkumem, jsem začínala postupně skicovat. Všechny dojmy, poznatky a postupně přicházející nápady. Také bylo nutné si některé příběhy trochu osvěžit, jelikož jsem měla odjakživa potíže se zapamatováním si děje knihy. Po přečtení většiny titulů ve mně zůstává pouze mlhavá a zkratkovitá dějová linie, ale zato silný dojem z celkové atmosféry a vzpomínky na pocity, které ve mně četba vyvolala.

5 PROCES TVORBY

Proces tvorby byl poměrně spontánní, vzhledem k nejednotnému námětu. Nápady se mi střídaly a prolínaly v hlavě, i na papíře, techniky jsem kombinovala, jak mi přišly v danou chvíli na mysl. V pokročilejším stadiu tvorby jsem začala důsledněji uvažovat nad nejvhodnější technikou ke každé dané obálce. Nejen co do motivu, ale také s ohledem na vystižení atmosféry díla. Každá technika má jiný dopad na vnímání zprostředkovaného motivu - a na tuto skutečnost jsem se snažila soustředit svou pozornost.

Při realizaci jednotlivých obálek jsem ve všech případech využívala Adobe programů. Někdy pouze k dodání textu, většinou ale přímo při procesu tvorby - některé z obálek jsem vytvářela technikou koláže či digitálně upravované kresby. Zlomový moment v procesu práce pro mne byl ten, kdy jsme se s vedoucím práce společně zamýšleli, zda navyšovat množství návrhů knižních obálek. Další variantou byla převazba starých titulů, které by posloužily k přiblížení finálního vizuálu knihy. S tím souviselo i navrhování předsádky a hlavních titulů, aby byla iluze hotové knihy kompletní. Rozhodla jsem se pro variantu druhou. Líbila se mi představa hotových knih.

Sama jsem byla zvědavá, jestli obálky budou opravdu "funkční". Od momentě, kdy jsem si v antikvariátu pořídila první starý titul na převazbu, jsem si uvědomila, před jakou výzvou tu stojím. Začal kolotoč přeměňování knižních bloků, desek a úprava mých již zpracovaných obálek na kýžený rozměr, což v několika případech nebyl právě lehký úkol. Proces přeměňování jakoby ani neměl konce, obávala jsem se, aby daný motiv na obálce nebyl znehodnocen špatným měřením. Také bylo nutné oprášit znalosti knižní vazby, zapátrat v paměti po nezbytných informacích - kolik milimetrů kde připočítat, pamatovat na rozměry žlábků a přesahů na samotné obálky, které jsou použité jako potahy desek. A samozřejmě jsem musela pamatovat na dotváření hlavních titulů a návrhy předsádek. Vzniklo tak několik variant knižních předsádek i titulů, aby co nejlépe korespondovaly s motivem použitým na obálce.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Jak už jsem výše zmínila, při tvorbě jsem hojně využívala Adobe programů Photoshop, Illustrator a Indesign série CS6. Obrázky, výřezy a vše potřebné jsem skenovala na skeneru tiskárny Canon MX920 series Printer. Po dokončení práce na výtvarné stránce, přišly na řadu technologie. Nejprve bylo nutné, nalézt pro každou jednotlivou obálku specifický papír. Vzhledem k diverzitě motivů, a barevnosti, jsem výběru papíru věnovala velkou pozornost.

U obálek s grafickým pozadím, jsem chtěla výsledný dojem podpořit právě i volbou papíru, na kterém bude motiv natištěn. U plnobarevné obálky bylo nutné vybrat papír, na který se barva uchytí co nejjednodušeji. V takovém případě nebylo jiné volby, než hlazený papír. Po mnoha zkušebních nátiscích jsem se nakonec smířila se skutečností, že potištěný papír bude ve finále lesklý, jelikož jen tak, se dalo docílit co největší pravdivosti barev v plné ploše. Nakonec jsem tedy zvolila papír Garda Pat 13 Klassica gramáže 135. U obálky s vyšitým motivem - Směšné lásky, jsem sáhla naopak po papíře s mírnou strukturou, která obálce dodala na větší živosti a věrohodnosti - Conqueror Laid, 160g. Tohoto druhu papíru, pouze světlejšího odstínu - bílá, jsem užila i u obálky Tulák po hvězdách a Výrostek. U obálky Na východ od ráje jsem od počátku pracovala na výtvarnu s představou tisku na barevný, hořčicový papír, finální volba padla na Tiziano 007 terra di siena, 160g. Povídky Karla Čapka jsou pak tištěné na papíře Flora 3 avorio, 130g. U Příliš hlučné samoty jde o tentýž druh recyklovaného papíru, ovšem barvy 11 anice. Obálky na Něžného barbara a Mistra a Markétku, jsou tištěny na papír Curious Touch Arches, 120g. Na každý z vybraných papírů bylo ovšem nutné provést nátisk, abych se utvrdila v jeho volbě, nebo právě naopak. Ve víru náhledů, výběru papíru a snahy po co nejvěrnějším tisku se problematika vazby zdála velmi vzdálená. Samozřejmě opak je pravdou. Při tisku definujeme materiál, se kterým budeme ve finále pracovat. Ať už jde o směr vlákna papíru, který tiskaři příliš neřeší (pokud jim zrovna nestojíte za zády) nebo vhodnost papíru a potisku pro potah knižních desek.

Nejzásadnějším problémem je otázka digitálního tisku pro knižní vazbu vůbec. Tuto skutečnost jsem se seznámila až v procesu vazby. Plnobarevné obálky běžné distribuce jsou samozřejmě ve velkých nákladech tištěny ofsetovým tiskem. Ofsetová barva je na rozdíl od té digitální stálá. Při potahování knižních desek by se tedy nemělo stát, že barva na ohybech popraská nebo "vypelichá" jak tomu bylo v několika případech u mé vazby. Nejhorší byly poznamenány právě tisky na papírech hlazených. Z tohoto důvodu jsem nakonec v případě motivů na hlazeném papíře upustila od tištěné předsádky a nahradila ji barevným papírem.

U několika obálek jsem od počátku plánovala nestandardní tiskovou technikou zlatotisku či tisku světelného. U tisku světelného (i po předchozí domluvě) nakonec vypluly na povrch nepřekonatelné překážky. Byla jsem tedy nucena přijít s plánem alternativním, a to vytvoření laserem vyřezané šablony, kterou jsem přestříkala fluorescenční, posléze bílou barvou.

Barevnost obálek k tisku je zadána v režimu CMYK. Až na čtyři výjimky - Na východ od ráje, Tulák po hvězdách, Vraždy podle abecedy a Příliš hlučná samota, které jsem převedla do režimu stupňů šedi. Rozlišení všech obálek je pak 300 pixelů/inch. Přesné rozměry obálek byly podřízeny velikosti starých knih, které jsem převazovala.

Na východ od ráje: 327 mm x 242 mm

Tulák po hvězdách: 312 mm x 241 mm

Mistr a Markétka: 321 mm x 241 mm

Výrostek: 332 mm x 241 mm

Směšné lásky: 322 mm x 241 mm

Povídky z jedné a druhé kapsy: 286 mm x 206 mm

Příliš hlučná samota: 265 mm x 186 mm

Léčba neklidem: 321 mm x 241 mm

Něžný barbar: 295 mm x 207 mm

Vraždy podle abecedy: 312 mm x 231 mm

Jmenuji se Ašer Lev: 313 mm x 242 mm

Všechny velikosti jsou uvedeny včetně přesahů na vazbu to jest 18 mm na každé obvodové straně.

7 POPIS DÍLA

Jak už jsem v předchozích kapitolách zmínila, výstupem mé diplomové práce jsou knižní obálky. V této kapitole bych ráda přiblížila význam použitých motivů a zpracování, kterého jsem zvolila. Kde mi popis poslouží k objasnění motivu, pokusím se ve zkratce nastínit hlavní myšlenku či děj knihy.

Na východ od ráje

První knižní obálkou, na které jsem pracovala, je obálka ke knize Na východ od ráje od Johna Steinbecka. Tato kniha je mi, jako všechny ostatní knihy z "mé edice", velmi blízká. Četla jsem ji hned dvakrát. Jak se říká, k četbě určité knihy je zapotřebí jistého věku. Můj první dojem z Na východ od ráje byl - nuda. Po pár letech jsem se rozhodla dát knize druhou šanci. Uchvátila mne. Popisy tamní přírody, které mi kdysi přišly nezajímavé, a zdlouhavé jsem konečně byla schopna naplno ocenit. Stejně tak i barvité charaktery, hlavních postav. Ve svém výtvarném zpracování jsem se nechala inspirovat obojím. Motiv přírody (stromu) jsem cítila jako jeden z hlavních. Krajina, která je v knize velmi náladová, ovšem převážně bezútěšně vyprahlá, mne přivedla k volbě okrového papíru. Motiv suchého stromu, který vrhá košatý stín, v mém podání má také symbolizovat fakt, že nic není takové, jaké se zdá. Stejně jako postava Cathy, která se jeví jako nejnevinnější a nejpůvabnější stvoření pod sluncem, a přesto je vyprahlá a vnitřně "vyschlá". Předsádka knihy, tištěná na tomtéž papíru, je "ve stínu" stromu. Titul pak doplňuje frontispisová ilustrace - detail suchého stromu, ve kterém můžeme rozpoznat "zrůdnou" (jak také byla několikrát v knize nazvána) Cathy.

Výrostek

O románu F. M. Dostojevského Výrostek se říká, že je to jeho nejkomplexnější a nejtěžší psychologické dílo. Nemohu než souhlasit. Přiznávám, že jsem se dostala k četbě pouhých dvou jeho dalších knih a následně zhlédnutí jedné divadelní hry, ovšem Výrostek pro

mne představoval skutečnou výzvu. Této četbě jsem se také musela věnovat více než jednou. Sledovat poměrně komplikovanou dějovou linii a náhledy do psychologie postav, nebyl lehký úkol. Do této chvíle si nejsem jista závěrem, který jsem z této četby vyvodila. Jsem si ovšem jistá tím, že se ke knize určitě znovu vrátím. Pro výtvarné zpracování obálky mi byla inspirací hlavní postava příběhu, tedy Arkadij Dolgorukij. Ten se sám neváhá nazývat Výrostkem. Má velkou životní ideu, stát se bohatým a nezávislým, a to ne pro samotný pocit bohatství, či pro možnosti, jež z vlastnictví peněz vyplývají. Ani pak pro společenské uznání, ale jen pro vlastní uspokojení. Po několika dějových zvratech se dostává k penězům, tím také do vyšší společnosti. Konkrétně do společnosti knížete Sokolského, který ho přivede k hráčské vášni a "možnostem", které skýtá. Z tohoto důvodu jsem na své obálce využila motivu hráčského stolu. S touto jeho vášní souvisí i motiv karetního srdce, které na druhé straně symbolizuje také nezvyklou čistotu a upřímnost tohoto hrdiny. Zlatý bod pak symbolizuje hlavu plnou myšlenek na bohatství, kolem kterého se celý život Arkadije točí.

Příliš hlučná samota

Třetím zpracovaným titulem je Příliš hlučná samota od Bohumila Hrabala. Tento autor se vždy řadil k mým oblíbeným. Z důvodu jeho neskonalé půvabného zacházení s bohatým českým jazykem a poetické atmosféry jeho knih. Příliš hlučná samota je příběh ze života stárnoucího Hanří a jeho světa knih. V podstatě ani tyto dva pojmy není nutné rozdělovat. Jeho prací jsou knihy (pracuje u hydraulického lisu, kde "nehumánně" lisuje knihy), jeho únikem jsou knihy (které se snaží zachránit před potupným osudem slisování a tak si je nosí domů), jeho životem jsou knihy. Proto jsem na své obálce zvolila motiv listů knižního bloku, které ubývají, jak se kniha otevírá a na zadní předsádce se linky opět zahušťují. Vše je vtištěno na recyklovaném papíře. Název knihy a jméno autora jsem umístila pouze na hřbet knihy, abych docílila kýženého efektu samoty. Jediné co je v tomto případě "opravdové", jsou listy knih. Linky jsou dynamické, silné i slabší, stejně jako příběhy, které jsou na nich vepsány.

Něžný barbar

Od téhož autora je i následující titul Něžný barbar. Kniha je poctou výtvarníkovi a grafikovi Vladimíru Boudníkovi, který byl svého času blízkým Hrabalovým přítelem. Obálka na tuto knihu, byla skutečně komplikovaným zadáním. První pokusy jsem prováděla technikou frotáže, či vytvořením vlastní ilustrace ovlivněné rorschachovým testem, motivem, který se v Boudníkově tvorbě hojně objevuje. Ovšem po konzultaci s vedoucím práce, jsem se rozhodla použít při realizaci obálky nějaké z Boudníkových děl, aby má parafráze na motivy Boudníkových grafik nepůsobila matoucím dojmem. Sáhla jsem po jedné, inspirované právě rorschachovým testem, která je ještě doplněna o hru s písmenem N, která se pro tento účel krásně hodí. Abych tuto grafiku nerozbíjela dalšími informacemi, titul a autora jsem opět umístila pouze na hřbet knihy. Na předsádce knihy jsem rozvedla hru s typografií. Na hlavní titul jsem pak umístila stejný motiv - tedy výřez grafiky z obálky, který jakoby na titul propadl. Ostrými okraji výřezu pak tento motiv připomíná Boudníkovy dekonstrukce. Sami si pak v tomto patvaru můžeme najít obrazy zvířat, bájných bytostí nebo čehokoliv, co nám naše fantazie dovolí.

Tulák po hvězdách

Tulák po hvězdách je román Jacka Londona, inspirovaný skutečným příběhem muže, který si v San Quentinu vytrpěl pět let samovazby. Hlavní hrdina, Darell Standing se ve své samovazbě naučí, jak svou mysl oprostit od bolesti zuboženého těla ve svěrací kazajce a bere nás na své putování časem a prostorem, abychom spolu s ním prožívali jeho minulé životy. Podoba mnou vytvořené obálky má také dvě roviny. Jednou je to co vidíme na první pohled, tedy vnitřek cely. Ten jsem vytvořila naválením tiskařské barvy na strukturovaný papír a následně digitální úpravou. Přes tento výjev jsem skrze laserem vyřezanou šablonu nastříkala fluorescentní sprej. Tudíž za tmy se "na stěnách cely" zjeví vše, co se v ní vlastně celou dobu odehrává, pouze není viditelné. Přičemž tato varianta se ve výsledku ukázala velmi "uměleckou" a proto jsem se uchýlila dodatečně k variantě bílého textu. Další vrstva je tedy v podobě nápisů na stěnách - úryvků

z knihy, z myšlenek hlavního hrdiny, sem tam je nějaká kresba srdce a jedno větší ženské přirození. Podle Darella je totiž přirození a žena vůbec, největší činitel v životě. "Větší nežli naše všechna namáhavá práce a touhy, nežli radost z vynálezů a mátoch, nežli všechny boje a dívání do hvězd, nežli Tajemství - největší ze všeho byla žena."¹

Mistr a Markétka

Tento světově známý román Michaila Bulgakova plný satiry, metafor, jinotajů a fantastických prvků je pro mne jednou velkou koláží. Proto pro mne tato technika byla jasnou volbou. Jistou dobu trvalo, než jsem nashromáždila obrazový materiál pro uskutečnění tohoto svého záměru. V podstatě jsem skenovala a stahovala jakoukoliv ilustraci, která mě právě zaujala, jak atmosférou, tak tematicky. Na obálku jsem nakonec použila hlubotiskové, čisté pozadí, na něž jsem umístila nahého prchajícího muže (Adama z Hollarova vyhnání z ráje), na jehož ramena jsem položila kříž nesoucí titul knihy a autora. Tento kříž symbolicky odkazuje na jednu z paralelních rovin příběhu (biblickou). Muže potom pronásleduje kocour Kňour s děsivě rozevřenou tlamou, na jejímž čenichu se ovšem skví klaunský nos. Opravdová taškařice se pak odehrává teprve na předsádce, kde jsem se nechala inspirovat hned několika momenty z knihy. Můžeme zde najít Wolanda, Kňour s prchajícím mužem zůstávají, jen tentokrát "naháč" pádí přes dlažbu napršených peněz (ve skutečnosti etiket od lahví). Objevují se tu symboly tramvaje, s dobovou reklamou a useknutá hlava v rukou nahé vřeštící dámy, která právě přišla o nečekaně nabyté nové šaty. Mé zpracování Mistra a Markétky je zkrátka zamýšleným kolážovým chaosem.

---

¹ LONDON, Jack. *Tulák po hvězdách*. Praha: Svoboda, 1984. 58 s. ISBN 25-001-84

Směšné lásky

Toto literární dílo Milana Kundery na mne mělo velmi specifický dopad, stejně jako všechna jeho díla, která se mi kdy dostala do ruky. Rozporuplný pocit, ze souboru povídek Směšné lásky, jsem se pokusila přenést na knižní obal technikou vyšívání. Snad právě pro ten dojem, který mne při četbě jakéhokoliv díla z pera tohoto autora neopouští. A to jakýsi dojem odosobnění a odlidštění ženských charakterů. Vyšila jsem (možná i z důvodu jakési podřadnosti této domácí práce) ženské torzo, jedoucí ve Škodě Felicii - podnětem byla povídka Autostop, která ve mně zanechala asi nejsilnější stopu. Vyšívání motiv se posléze opakuje také na hlavním titulu, kde jsem použila vyobrazení přetahujícího se muže se ženou, kteří se během přetahování zároveň navzájem párají. Tato obálka se dá považovat za nejsubjektivnější interpretaci knihy. Pro mne zkrátka toto Kunderovo dílo bude vždy jakýmsi nepřímým soubojem pohlaví.

Povídky z jedné a druhé kapsy

Karel Čapek, věčný klasik české literatury, nesměl v mé osobní "edici" chybět. Má volba padla na jedno z těch odlehčenějších děl, a to na jeho povídky. Mým záměrem bylo vytvořit trochu hravější zpracování obálek pro tyto knihy. Rozhodla jsem se pro formu jakési dvojnásobné knižní vazby, a tak jsem pro jeden každý soubor povídek ušila jednu kapsu a dotvořila tak celkový dojem - povídek z jedné a druhé kapsy.

Jmenuji se Ašer Lev

Tato kniha spisovatele Chaima Potoka, je příběhem o hledání vlastní identity a potřeby výtvarné tvorby. Ašer Lev, židovský chlapec, vyrůstající v ortodoxní rodině, je pro své malířské nadání ve své komunitě odsuzován. Pro Ašera je ale už od malička malba zdrojem radosti a důležitým vyjadřovacím prostředkem. Tento rozpor povinnosti a touhy po svobodné tvorbě jsem se pokusila nastítnit i ve svém výt-

varném pojetí knihy. Obálkou knihy je čisté, nenašepsované malířské plátno symbolizující náplň života mladého umělce, který je ale "cenzurován". Jediné, co můžeme na plátně vidět, je titul knihy po straně jinak netknutého plátna, ztvárněný formou malířova podpisu. Toto plátno je potom napnuto přes desky knihy lepenkovým rámem a připevněno sponkami pro dotvoření konečného efektu. První předsádka je pak "pomalována" Davidovými hvězdami, symbolem malířova zázemí a kořenů. Na předsádce druhé se následně objevuje symbol kříže korespondující s koncem příběhu, kdy Ašer, i přes všechny židovské tradice a aniž by se víry svých lidí zcela zřekl, namaloval ukřižování Ježíše Krista.

Vraždy podle abecedy

Detektivní příběhy patří také do repertoáru mé četby, a když už jsem se rozhodla vypracovat obálku detektivce, koho jiného zvolit, než literární dílo královny tohoto žánru - Agathy Christie. Mnou navržená obálka je ve velmi jednoduchém, dekorativním stylu, ovlivněna dobou, ve které slavný Poirot své případy řeší - Art deco. Využila jsem sítotiskové techniky k natištění tenké zlaté linky na černé plátno. Objevuje se tu motiv stylizovaného monoklu a lupy, doplněný slavným Poirotovým knírkem. Tento motiv se pak opakuje také na hlavním titulu, jen s drobnou obměnou.

Léčba neklidem

Mou sérii knižních obálek bych ráda zakončila Léčbou neklidem - humoristickými povídkami od britského autora Sakiho. Myslím, že tato volba je zde na místě. Jedná se o literaturu čtivou, plnou ironie, satiry, ale i kritiky společenských mravů britské společnosti. Tomuto obsahu myslím odpovídá mé výtvarné zpracování - obtiskovaná technika akvarelu doplněná výraznou typografií a "rozptylujícím" červeným pozadím. Použitý motiv je pak inspirován jednou z povídek s názvem Vůl, který měl stání. Přední předsádka tematicky navazuje na obálku, tady už stojíme tváří v tvář onomu volovi. Zadní předsádka už pak nese jen stopy jeho nešťastné návštěvy. Na hlavním titulu se objevuje propojení prvků akvarelové ilustrace s typografií.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Přínos mé diplomové práce pro obor ilustrace, mohu asi jen stěží nyní posoudit. Jak už jsem se zmínila v kapitole 3, cílem mé práce bylo vytvořit originální a osobitý soubor knižních obálek. Tedy přispět svou trochou ke knižní tvorbě, jejíž masová produkce relativně upadá. Krásné knihy jsou v dnešní době ojedinělým zbožím. Samozřejmě si můžeme spočítat, proč. Ale jsem přesvědčená, že každý výtvarný počín, který citlivě podpoří a dotvoří účinek knihy, je přínosem pro obor.

9 SILNÉ STRÁNKY

Jsem ráda, že jsem se nakonec rozhodla pro variantu převazby starých titulů. Myslím si, že i přes veškeré technologické komplikace a opakované převazby se mi podařilo docílit efektu skutečných knih i s mnou navrženými obálkami. Jsem přesvědčená, že každá kniha by mohla být fungujícím celkem, že se individuální přístup ke každé dané knize vyplatil a obaly odpovídají ladění i tématu jednotlivých děl. Myslím, že i nápady a ozvláštňující prvky k obálkám se vydařily a přispěly k větší originalitě práce.

I přes určitou nedůvěru ve vlastní amatérské knihvazačské schopnosti se mi nakonec podařila převazba několika titulů lépe, než jak jsem je obdržela zpracované z knihařství. Také svou první dvojitou vazbu jsem nakonec zvládla úspěšně svázat. Těší mě to tím víc, že v knihařství si na tento úkol netroufli (s přihlédnutím k volbě mého potahu na desky).

Vzhledem k množství stráveného času nad tímto projektem ztrácím schopnost svou práci zhodnotit s odstupem, objektivně a nezaujatě. Přesto věřím, že ve výsledku osloví a zaujme.

10 SLABÉ STRÁNKY

K slabým stránkám bych zařadila drobné technologické nedostatky vzniklé při procesu tisku nebo vazby. Některé se objevily na základě nejasné domluvy s tiskaři, nepochopení, nebo mé nedostatečné praktické zkušenosti, co se materiálu týče.

Zcela jistě jsem si z této práce odnesla mnohá ponaučení. Například fakt, že k potahu desek knižního bloku se digitálně vytištěný motiv nehodí. Barva digitálně vytištěná je daleko méně stálá než ofsetová. Má tendence se v místě přehybu papíru lámat či pelichat (jak už jsem zmínila v kapitole 6).

Nedostatkem, jenž jsem neměla možnost napravit, je občasné špatné oříznutí knižního bloku, které jsem neměla možnost zrealizovat sama. Tudíž jsem připravený knižní blok vždy zanesla do knihařství. Vzhledem k rozměřeným a vytištěným obálkám, stejně tak jako připraveným deskám jsem byla nucena tuto nedokonalost přejít a pokračovat ve vazačské práci.

Vzhledem k mým nemnohým zkušenostem s typografií bych si dovolila přiznat ji jako další slabší stránku své práce. I přes občasné konzultace s lidmi, kteří se v tomto oboru více vyznají, jsem se na konec řídila především svým citem.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. CHALUPECKÝ, Jindřich, *Na hranicích umění: několik příběhů*. Praha: Prostor, Arkýř, 1990. ISBN 80-85190-06-0
2. WIEDEMANN, Julius, *100 ilustrátorů*. Praha: SLOVART, 2013. ISBN 978-80-7391-808-8
3. JIRKŮ, Boris, *Ilustrace*. Praha: NLN - Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-047-0
4. POTOK, Chaim, *Jmenuji se Ašer Lev*. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203-017-5
5. STEINBECK, John, *Na východ od ráje*. Praha: Melantrich, 1992. ISBN 80-7023-134-3
6. DOSTOJEVSKIJ, Fjodor Michajlovič, *Výrostek*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1227-3
7. HRABAL, Bohumil, *Příliš hlučná samota*. Praha: Maťa, 1989. ISBN 80-207-0156-7
8. HRABAL, Bohumil, *Něžný barbar*. Praha: Odeon, 1990. ISBN 80-207-0110-9
9. KUNDERA, Milan, *Směšné lásky*. Brno: Atlantis, 1991. ISBN 80-7108-027-6
10. ČAPEK, Karel, *Povídky z jedné kapsy/ Povídky z druhé kapsy*. Praha: Fortuna Libri, 2015. ISBN 978-80-7321-969-7

11. LONDON, Jack, *Tulák po hvězdách*. Praha: Svoboda, 1984.
ISBN 25-001-84

12. BULGAKOV, Michail, *Mistr a Markétka*. Praha: Odeon, 1990.
ISBN 80-207-0127-3

13. CHRISTIE, Agatha, *Vraždy podle abecedy*. Praha: Knižní klub,
1996. ISBN 80-242-0418-5

14. SAKI, *Léčba neklidem*. Praha: Levné knihy, 2001.
ISBN 80-7309-009-0

b) Internetové zdroje

1. Obchod Terryho ponožky
dostupné z <http://www.terryhoponozky.cz/>

2. Databáze knih
dostupné z <http://www.databazeknih.cz/>

3. Obrazová galerie 50 watts
dostupné z <http://50watts.com/>

4. Komunitní web pro prezentaci uměleckých portfolií autorů Artsell
dostupné z <http://artsell.cz/>

12 RESUMÉ

As my final work I chose to create book covers. This decision was not easy. I was torn between this theme and creating a set of drawings according to some literary work. When I was in the decision making process, with my head in a bookcase, trying to choose one book as a pattern for the drawings, I knew that it was an impossible mission. I was drawn to the idea of creating just the design of book covers anyway, so I told myself "this is the opportunity to take my favourite books and redo their visual in my own way".

The original plan was to create at least 10 book covers unrelated to each other thematically so I would be freer during the realization. Each and every one of them was supposed to capture the atmosphere and mood of that particular story.

The first one is the cover for *East of Eden* written by John Steinbeck, with a motive of a black tree and its shadow, created with the classical drawing technique combined with a digital drawing and printed on ochroid paper. The second book cover is for Michail Bulgakov's *Master and Margarita*, for which I chose the collage technique. Then there is *My name is Asher Lev* by Chaim Potok, with a simple canvas cover and the title written as a signature of the painter. As a representative of the detective genre I chose Agatha Christie's *ABC Murders* and binded them with a black canvas and a simple art deco inspired motive, printed in gold. Then there is another russian classic, F.M. Dostojevsky and my cover for his *The Adolescent* - simply structured surface with gamester's heart on it and a symbolic golden spot. Another one is *The Short Stories of Saki* cover with a grotesque watercolor illustration combined with a distinctive typography on the red background. The last foreign titled cover is for the book called *The Star Rover* by Jack London, with a dark interior of a cell with another layer of writings on the cover. So now I can start with the representatives of the Czech literature. The first one is a cover that I made for

Karel Čapek's *Stories from a Pocket and Stories from Another Pocket* which I put together in a double bond and covered with an additional layer of fabric - one pocket on each side. Then there is a simple striped cover for Bohumil Hrabal's *Too Loud a Solitude* and *The Gentle Barbarian* with Vladimír Boudník's artwork on it. And the last but not least is the embroidered cover for *Laughable Loves*, a literary work from the pen of Milan Kundera.

13 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Průběh práce, skici

Příloha 2

Příklady nepoužitých návrhů obálek

Příloha 3

Finální obálky, vazby

Příloha 4

Finální obálky, vazby

Příloha 5

Finální obálky, vazby

Příloha 6

Finální obálky, vazby

Příloha 7

Finální obálky, vazby

Příloha 8

Finální obálky, vazby

Příloha 9

Finální obálky, vazby

Příloha 1
Průběh práce, skici

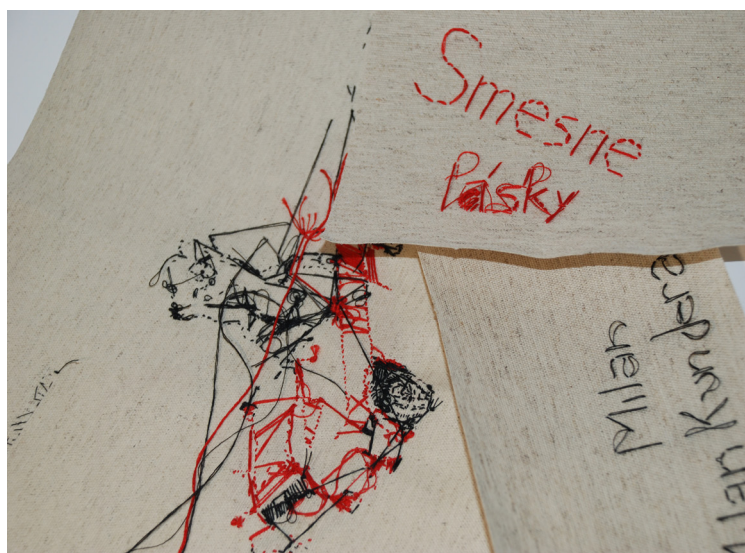

foto: vlastní

Příloha 2

Příklady nepoužitých návrhů obálek

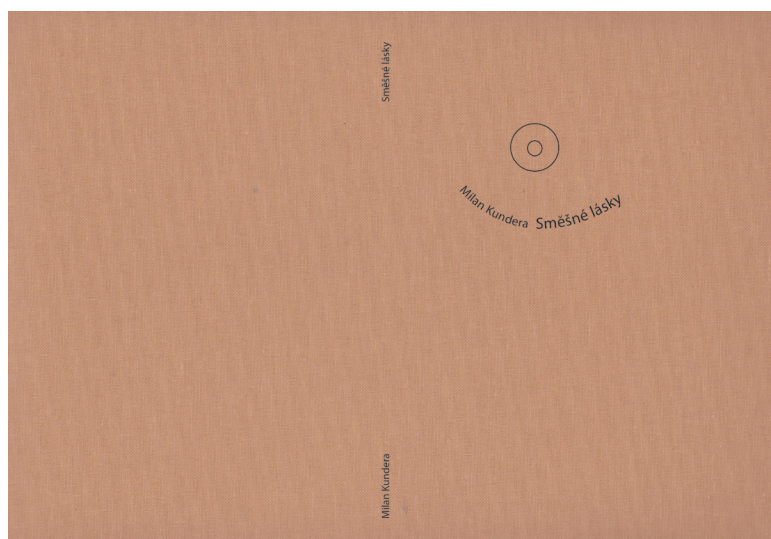
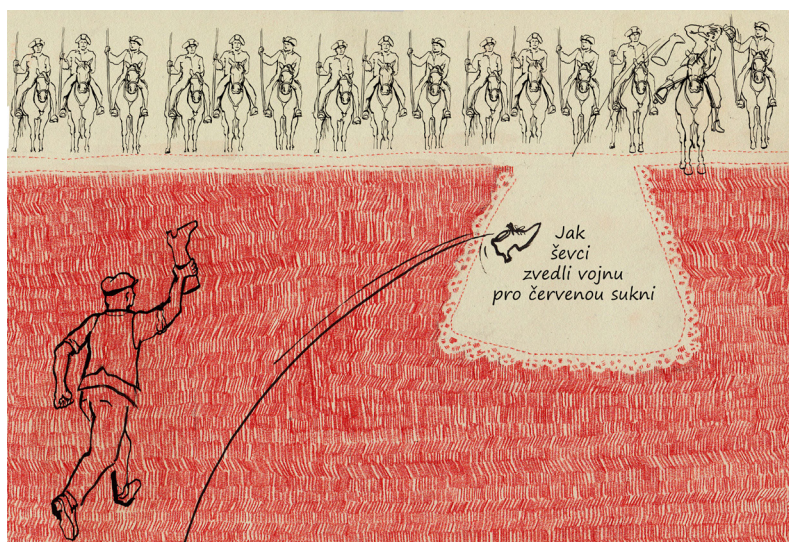

foto: vlastní

Příloha 3

Finální obálky, vazby

foto: vlastní

Příloha 4

Finální obálky, vazby

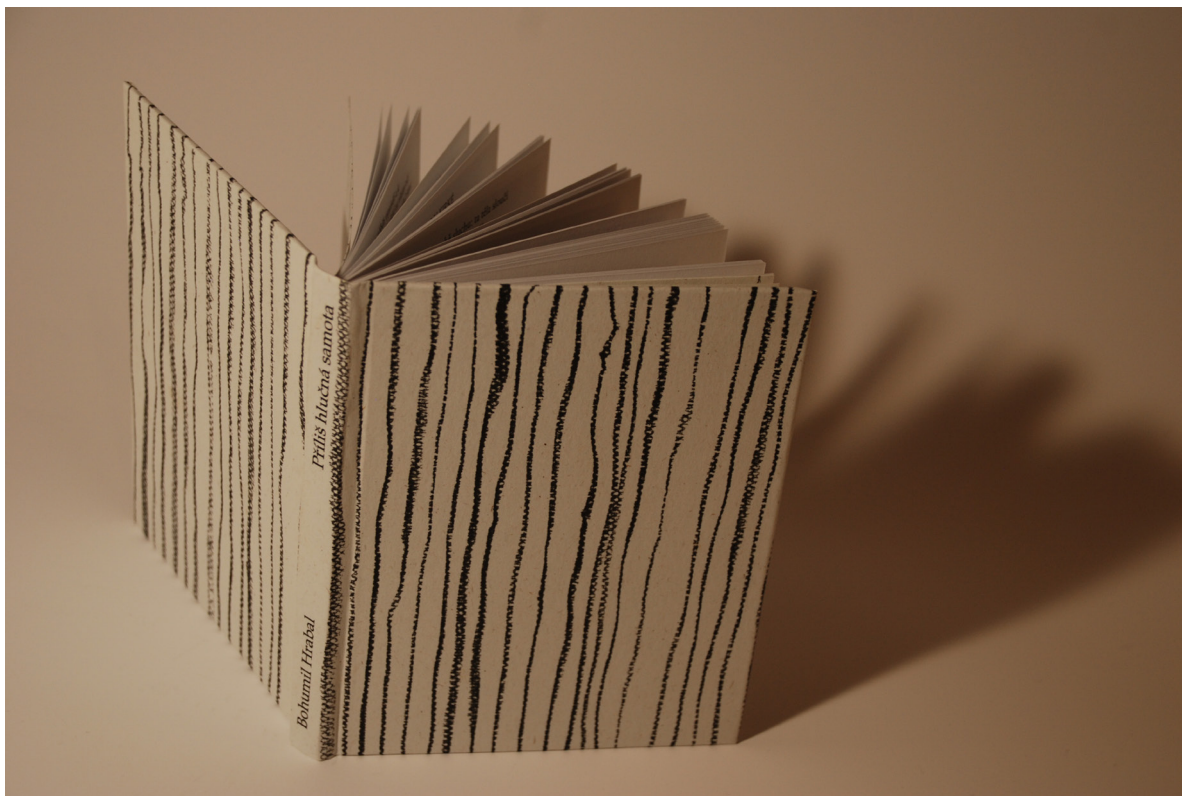

foto: vlastní

Příloha 5

Finální obálky, vazby

foto: vlastní

Příloha 6

Finální obálky, vazby

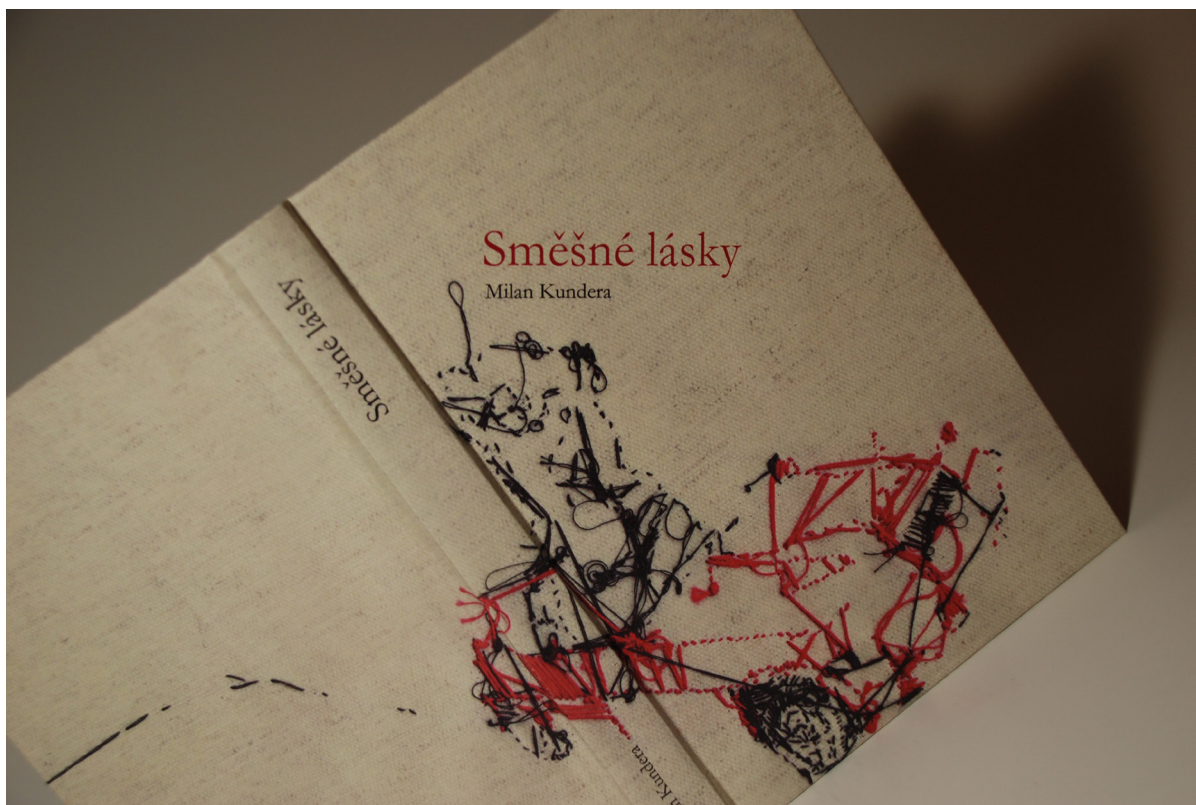

foto: vlastní

Příloha 7

Finální obálky, vazby

foto: vlastní

Příloha 8

Finální obálky, vazby

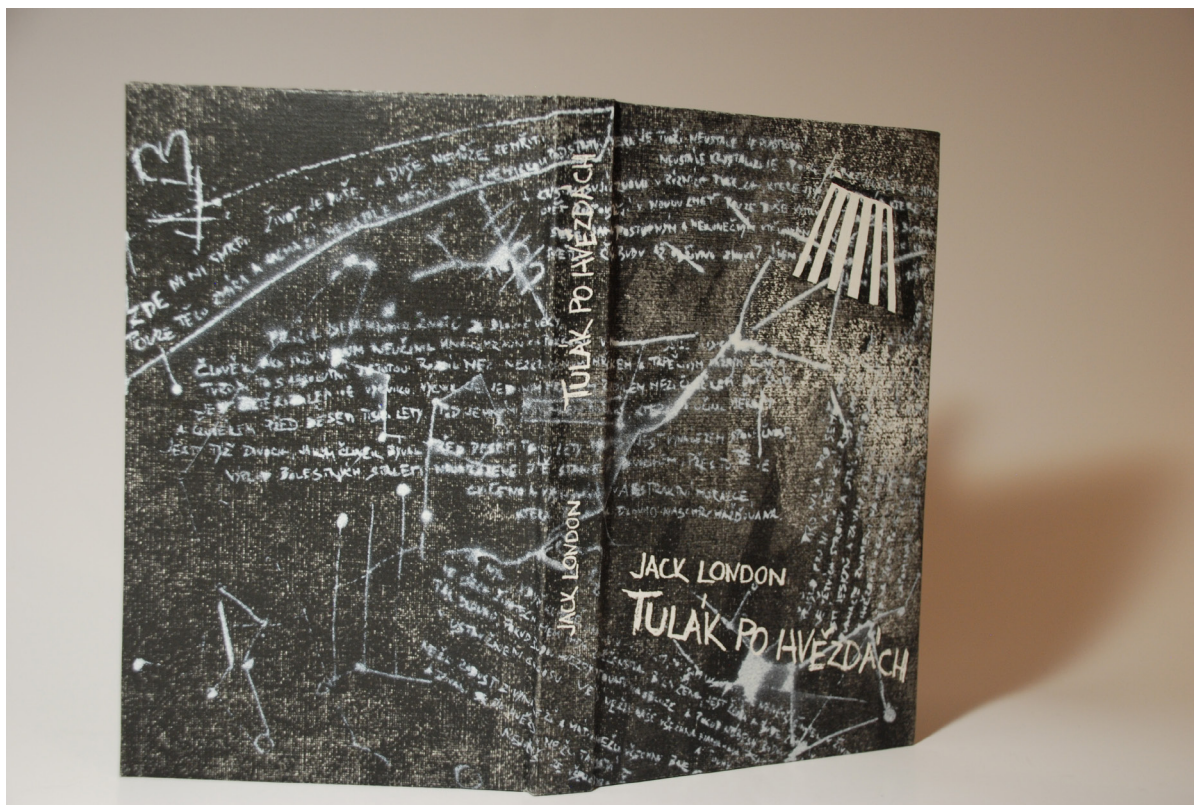

foto: vlastní

Příloha 9

Finální obálky, vazby

foto: vlastní